

Täysistunto

Tiistai 10.11.2015 klo 13.59—20.53

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi perusopetuslain 48 f §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 78/2015 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Keskustelu

17.29 **Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen** (esittelypuheenvuoro):

Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi perusopetuslakia siten, että koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta perittävien maksujen enimmäismäärää sallitaan korotettavan. Enimmäismaksu 570 tunnin osalta nostettaisiin nykyisestä 60 eurosta 120 euroon ja 760 tunnin osalta nykyisestä 80 eurosta 160 euroon kuukaudessa. Velvollisuus jättää maksu perimättä tai alentaa sitä olisi nykyistä tiukempi, jotta muutos ei vaikeuttaisi pienituloisten perheiden lasten osallistumista aamu- ja iltapäivätoimintaan. Pidän tätä tärkeänä muutoksena. Maksu olisi esityksen mukaan jätettävä perimättä tai sitä olisi alennettava, jos huoltajan elatusvelvollisuus tai toimeentuloedellytykset sitä vaativat.

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa koskevat säännökset lisättiin perusopetuslakiin vuonna 2003, ja koululaisille tätä laadukasta toimintaa on järjestetty vuodesta 2004 lukien. Toiminnan järjestäminen on kunnille vapaaehtoista, ja kunta itse päättää, missä laajuudessa se toimintaa järjestää.

Maksuihin ei ole tehty indeksi- tai muitakaan korotuksia, ja ne ovat jääneet jälkeen yleisestä kustannuskehityksestä. Maksujen korottaminen vastaamaan paremmin yleistä hintakehitystä ja palvelun tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia kannustaa kuntia järjestämään laadukkaasti tätä lapsiperheille tärkeää palvelua.

Ehdotettu laki lisäisi kuntien maksukertymää vuositasolla noin 18 miljoonaa euroa. Vuonna 2016 vaikutus kuntien talouteen olisi noin 7 miljoonaa euroa. Valtiontaloudellisia vaikutuksia esityksellä ei ole.

17.31 **Li Andersson vas:** Arvoisa puhemies! Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen korotusta on perusteltu tarpeella ajantasaistaa niitä, koska muutoksia ei minun tietääkseni ole tehty vuoden 2006 jälkeen. Se ei silti selitä, miksi korotusta toteutetaan tällä tavalla ja näin rajuna. Pahimmassa tapauksessa tämä esitys tulee tarkoittamaan jopa maksujen kaksinkertaistamista 60 eurosta kuukaudessa 120:een ja 80 eurosta 160:een. Näin raju korotus kerralla tulee iskemään todella kovaa pienituloisiin lapsiperheisiin, jotka ovat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2015 vp

VM:n vaikutusarvion mukaan eläkeläisten rinnalla se väestöryhmä, johon hallituksen leikkaukset ja säästöt kaikista pahiten iskevät.

On hyvin todennäköistä, että kunnissa korotukset tullaan toteuttamaan hyvin erisuuruksina, mikä lisää entuudestaan lapsiperheiden alueellista eriarvoisuutta. Taloudellisesti haastavana aikana on myös todennäköistä, että monissa kunnissa korotus toteutetaan täysimääräisenä. Joissakin kunnissa arvioidaan, että näin raju maksujen korotus voi hyvinkin johtaa siihen, että lapsia jää kokonaan pois aamu- ja iltapäivätoiminnasta.

Aamu- ja iltapäivätoiminta tukee perusopetuksen tavoitteita, ja sen tarkoitus on edistää lasten hyvinvointia ja osallisuutta. Tämä on taas yksi sellainen säästökohde monista, joka kohdistuu lasten hyvinvointiin. 90-luvun laman säästöt isivät juuri lapsiin ja lapsiperheisiin. Kahdessa vuodessa suljettiin noin 10 000 kerhoa suomalaisissa kouluissa, ja niin lapsilisiä, vanhempainrahoja kuin kotihoidon tuen tasoa leikattiin. Vuosina 1999—2010 korjaavien palveluiden tarve nousi selvästi. Me tiedämme, että lapsiin kohdistuvat säästöt tulivat yhteiskunnallisesti erittäin kalliiksi.

Mitä vaihtoehtoja sitten olisi? Vasemmistoliiton näkemyksen mukaan maksujen korotus on kohtuuton, kun maksut jopa kaksinkertaistuvat. Päivähoitomaksujen tapaan aamu- ja iltapäivätoiminnassa voisi ottaa käyttöön porrastetun maksujärjestelmän, jossa huomioitaisiin perheen tulotason lisäksi lasten lukumäärä. Jos maksut määrätään ilman selvitystä vanhempien tuloista, maksaa esimerkiksi yhden työssä käyvän vanhemman perhe yhtä paljon kuin kahden työssä käyvän vanhemman perhe, ja myöskään lapsien määrä perheessä ei vaikuta maksujen suuruuteen. Silloin tämä esitetty muutos osuu eniten esimerkiksi niihin yhden vanhemman perheisiin, jotka eivät ole tarpeeksi pienituloisia ollakseen oikeutettuja maksun alennukseen tai perimättä jättämiseen.

Kunnissa on jo järjestelmät ja käytännöt varhaiskasvatuksen maksujen laskemiseen niin, että huomioidaan muun muassa sisaralennuksia ja vanhempien taloudellinen tilanne. Kysynkin ministeriltä, miksi samaa mallia ei olisi voinut käyttää aamu- ja iltapäivätoiminnan osalta.

Arvoisa puhemies! Lopuksi on todettava, että tämäkin esitys tulee lisäämään niin vanhempien kuin kunnan työntekijöiden hallinnollista työtaakkaa. Sinänsä ihan hyvä tiukennettu kirjaus maksun perimättä jättämisestä, jos se vaikeuttaa perheen toimeentuloa tai elatusvelvollisuutta, luo taas yhden uuden tarveharkintaisen elementin lapsiperheiden palveluihin, joiden kohdalla käytännöt eri kunnissa pahimmassa tapauksessa vaihtelevat suuresti ja joihin myöskin tarvitaan työvoimaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Otetaan muutama kommentti tässä.

17.35 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin tämä aamu- ja iltapäivätoiminta, mikä Suomessa on saatu aikaiseksi, on äärimmäisen kannatettavaa ja hyvää, ja se on todellakin sellaista, mikä auttaa niihin lasten yksinäisiin iltapäiviin, ja sen puuttumistahan pitkään jo muualta päin Eurooppaa ihmeteltiin. On maita, joissa esimerkiksi alle 12-vuotiaan lapsen kotiin jättäminen yksinään on jo rangaistavaa. Siinä mielessä tämän toiminnan aikaansaaminen oli erittäin hyvä.

Mutta se, että nyt näitä maksuja tässä vaiheessa lähdetään näin rankasti korottamaan, tulee varmasti aiheuttamaan monissa perheissä ongelmia ja kannustinloukkuja jopa. Jos ajatellaan erityisesti vaikkapa ekaluokkalaisten kohdalla, joka monta kertaa tarvitsee tuota maksimimäärää iltapäivähoitoa, ja kun heidän kohdallaan tämä maksu tulisi kaksinkertais-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2015 vp

tumaan, niin onko hallituksessa pohdittu, olisiko mahdollisuutta tätä perheen tulotasoa jollakin tavalla huomioida näissä maksuissa paitsi sillä, että on sanottu, että on mahdollisuus olla kokonaan perimättä maksua, ja kuka sitten viime kädessä tekee tämän harkinnan siitä, että tästä maksusta täysin vapautetaan?

17.36 Jani Toivola vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valitettavasti on todettava, että kyllä tässä esityksessä hankalaa on nimenomaan se, että ne maksut jopa tuplaantuvat. Maltillisempaan korotukseen vielä löytyisi ymmärrystä, mutta se tuplaantumisen tuntuu liian rankalta, kun me ajattelemme tämän toiminnan merkitystä nimenomaan siinä lapsen hyvinvoinnissa ja myöskin ennaltaehkäisyssä näkökulmasta.

Itse ajattelen, että ehkä esitys on myös ristiriidassa, kun ajattelee, että ministeri on samaan aikaan asettanut tämän työryhmän selvittämään liikuntaharrastusten hintojen nousua, ja vaikkei puhuta ihan samasta asiasta, niin kuitenkin samahan jatkuu — me tässä luomme elementtejä, missä nostetaan näin rankasti harrastustoiminnan hintoja, ja samaan aikaan kuitenkin olemme myös huolissamme tästä hinnan noususta. Tässä on semmoinen tietynlainen epäsuhta, mitä on ehkä täältä käsin vaikea ymmärtää.

Sitten tämän voi myöskin linkata mielestäni muihin leikkauksiin. Jos me puhumme eteisistä nuorisotyöstä, mistä ollaan leikkaamassa aika rankasti, niin aika monet kunnat ovat sanoneet, että jos he haluavat ylläpitää sen etsivän nuorisotyön, se helposti tarkoittaa sitä, että nuorisotoimen perustoiminnoista ruvetaan leikkaamaan, jolloin me taas ikään kuin luomme ja vahvistamme sitä painotusta, että me rupeamme vasta kriisitilanteessa toimimaan ja tavallaan se ennalta ehkäisevä, normaali perusharrastustoiminta heikkenee, vaikka se on se arvokkain ja tärkein pohja.

17.37 Eeva-Johanna Eloranta sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tosiaankin hyvin ikävää, että nämä maksut nousevat näin paljon.

Mutta oikeastaan halusin tuoda tähän keskusteluun yhden näkökulman, kun nyt esimerkiksi nämä kaupan aukioloajat ovat vapautumassa ja sitäkin ennen meillä on ollut esimerkiksi hoitoalan ihmisiä, joilla on pieniä eka- ja tokaluokkalaisia lapsia, jotka eivät ole tavallaan minkään hoidon piirissä — iltapäiväkerho päättyy viiden aikaan, aamutoimintaa on sitä ennen. Meillä on lapsia, jotka ovat kymmeneen yhteentoista asti yksin kotona, eka-luokkalaiset, tokaluokkalaiset, ja odottavat, että äiti tai isä tulee kotiin, ja heille ei ole mitään tarjolla tämän yhteiskunnan toimesta. Tämä on tosi vakava puute, ja toivonkin, voisiko hallitus miettiä, että jos tällä sadallakuudellakymppillä nyt sitten voitaisiin järjestää jotain näillekin lapsille. Todella surullisia esimerkkejä kuulee itkevista lapsista. Naapuri kuulee seinän takaa, että siellä se ekaluokkalainen taas itkee, ja äiti on sairaalassa tai kaupassa töissä. Nämä ovat kauheita tapauksia, näitä ei saisi olla yhtään.

17.38 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aamu- ja iltapäiväkerhotoiminta on monelle pienelle koululaiselle erittäin tärkeää hyvinvoinnin ja turvallisuuden kannalta. Lapsen on parempi olla lyhyen koulupäivän jälkeen ohjatussa kerhossa kuin yksin kotona. Tässä lakiesityksessä nyt ehdotetaan aamu- ja iltapäiväkerhojen maksujen jopa kaksinkertaistamista, ja vaikka jatkossa kunnalla on mahdollisuus näihin maksuhelpotuksiin ja maksun poistoon, on vaarana, etteivät kunnat käytä tätä mahdollisuutta. Kaikilla vanhemmilla ja perheillä ei ole varaa näihin maksujen korotuksiin, ja vaarana on, että kerhotoiminnan kysyntä laskee ja lasten yksinolo koulupäivän jälkeen lisää-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2015 vp

tyy. Jotenkin tuntuu, että lapsen etu unohtui tässäkin lakiesityksessä ja kokonaisvaikutusten arviointi on jäänyt tekemättä. Surullista, kun Suomessa on vuosikausia toisteltu, että meillä ei ole varaa toistaa niitä edellisen laman virheitä — sillä niitä virheitähän on maksettu henkisesti ja taloudellisesti vuosikymmeniä — ja nyt näiden kaikkien hallituksen päätösten yhteisvaikutukset tuntuvat johtavan siihen, että ihan samoja virheitä toistellaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Niikko, viimeinen vastauspuheenvuoro.

17.40 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aamu- ja iltapäivätoimintojen maksujen korottamiset kyllä tulee tarkasti arvioida valiokunnissa. Siinä mielessä tällainen 18 miljoonan säästötavoite, jossa kuntien taloutta halutaan korjata — täytyy tarkkaan miettiä, onko se tämän arvoista. Tämähän ei suoraan tarkoita sitä, että ne maksut nousevat jopa tuplana kunnissa, koska meidän olemme myös itse kuntapäittäjiä hyvin moni, jotka täällä istumme, ja meidän täytyy nyt näitä samoja asioita omissa kunnissamme pitää esillä, jotta automaattisesti virkamiehet eivät korota näitä maksuja jopa kaksinkertaisesti.

Harmittaa tietenkin eniten se, että nimenomaan työssä käyviin perheellisiin, jotka monella tapaa veroja maksavat monesta suunnasta, nämä esitykset hyvin pitkälle kohdistuvat enemmän ja vähemmän. Siinä mielessä toivon, että otettaisiin myös huomioon se, ettei yksi väestöryhmä joudu kaikkea tätä huonoa taloustilannetta maksamaan, kuten lapsiperheet.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalista.

17.41 **Eeva-Johanna Eloranta sd:** Arvoisa puhemies! Perusopetuslain 48 f §:n kohdalla ehdotetaan muutettavaksi sillä tavalla, että aamu- ja iltapäivätoiminnan kuukausimaksut saisivat 570 tunnin osalta olla enintään 120 elikkä nousisivat tuosta 60 eurosta ja 760 tunnin osalta enintään 160 elikkä 80:stä nousua on melkoisesti. Mikäli lapsi olisi aamu- ja iltapäivätoiminnassa enemmän kuin 760 tuntia, niin silloin kunta voisi sitten itse määritellä tämän maksun. Maksut kaksinkertaistuvat, ja niistä tulee todella suuria, eikä oikein voida pitää hyväksyttävänä näin suuria korotuksia.

Kaikilla lapsilla pitää olla samanlainen mahdollisuus integroitua yhteiskuntaan sosio-ekonomisesta asemasta riippumatta. Aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen kaksinkertaistaminen heikentää lasten yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua aamu- ja iltapäivätoimintaan. On oletettavaa, että suureneva osa pienituloisten perheiden lapsia tulee jäämään aamu- ja iltapäivätoiminnan ulkopuolelle liian korkeiden maksujen vuoksi.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan avulla edistetään useita YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksessa tunnustettuja lapsen oikeuksia, kuten 31 artiklan mukaista lapsen oikeutta vapaa-aikaan, leikkiin ja kulttuuriin. Toiminta tukee sekä Ihmisoikeussopimuksessa että perustuslaissa turvattua sivistyksellisten oikeuksien toteutumista. Asiakasmaksujen tasoa arvioitaessa on otettava huomioon myös perustuslain 19 §:n 3 momentin säännös julkisen vallan velvoitteesta tukea perhettä lapsen hyvinvoinnin ja yksilöllisen kasvun turvaamisessa.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tärkeä tehtävä on antaa lapselle aikuisen läsnäolon tuoma turvallisuuden tunne kasvatuksellisten ja sosiaalisten tavoitteiden lisäksi. Mahdollisuus

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2015 vp

osallistua aamu- ja iltapäivätoimintaan ehkäisee osaltaan lasten yksinäisyyden tunnetta sekä vähentää syrjäytymistä ja ryhmästä poikkeavuuden tunnetta.

Lapsiperheiden köyhyys on kasvava ongelma. Jotta on mahdollista tukea pienten lasten vanhempien työllistymistä ja työssä pysymistä, tulee varhaiskasvatuspalveluiden olla joustavia, perhelähtöisiä ja edullisia. Tämä esitys aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen tuplaamisesta lyö ikävällä tavalla korvalle tätä periaatetta. Käsitteillä oleva lakimuutosehdotus on vastakkainen myös hallitusohjelman tavoitteille. Terveystiedon edistämisen näkökulmasta lapsiin panostaminen on tuottoisaa toimintaa pitkällä tähtäimellä.

Lasten karsiutuminen aamu- ja iltapäivätoiminnan ulkopuolelle vanhempien vähävaraisuuden tai maksukyvyttömyyden takia edistää ongelmien syntymistä tai vaikeutumista. Suurin osa asiantuntijoista on ollut sitä mieltä, että maksuja voi olla aiheellista hieman korottaa, mutta esitettyä korotusta on pidetty liian suurena. Monet asiantuntijat ovat tuoneet esiin huolen siitä, että maksujen kaksinkertaistaminen johtaisi siihen, että toimintaan osallistuisi nykyistä vähemmän lapsia ja erityisesti äitien mahdollisuus osallistua täysiaikaisesti työelämään voisi vaikeutua. Lasten yhdenvertainen osallistuminen iltapäivätoimintaan vaarantuisi ja voisi vaikuttaa lasten syrjäytymiseen. Jossakin lausunnossa tuotiin myös esiin, että lasten poisjääminen aamu- ja iltapäivätoiminnasta voisi vaikuttaa yksityisten palveluntuottajien mahdollisuuksiin järjestää toimintaa jatkossa.

Maksujen korottamisen todettiin vaikuttavan erityisen voimakkaasti yksinhuoltajaperheisiin ja monilapsisiin perheisiin. Kohtuullisena korotuksena jotkut lausunnonantajat olisivat pitäneet esimerkiksi kuluttajahintaindeksiin perustuvaa korotusta, joka olisi 21,8 prosenttia. Useimmat lausunnonantajat pitävät hyvänä esitystä maksujen perimättä jättämisen tai alentamisen tiukentamisesta. Toisaalta jotkut epäilivät, ettei säännös riitä turvaamaan kaikille lapsille mahdollisuutta osallistua toimintaan. Toisaalta monet kunnat toivat esiin huolen siitä, että esitys saattaisi lisätä kuntien hallinnollista työtä. Esiin tuotiin myös, että maksujen alentaminen tai perimättä jättäminen söisi osan esityksellä tavoitelluista lisäuloista. Jotkut myös toivoivat lakiin tai muuhun säännökseen selkeämpiä kriteereitä tai ohjeita maksujen perimättä jättämiselle tai alentamiselle. Lakiin tai perusteluihin toivottiin myös tarkennusta siitä, mitä laissa tarkoitetaan huollollisilla näkökohdilla.

Joka tapauksessa aamu- ja iltapäivämaksujen korotus on erittäin ikävää ja tuo monille lapsille mukanaan yksinäiset aamut ja iltapäivät. Koska tämä 120 tai 180 euroa on sen verran suuri summa, uskon, että ihan tavallisetkin perheet, kun he harkitsevat sitä, laitetaanko se lapsi sinne iltapäiväkerhoon, harkitsevat, että no, et sinä nyt välttämättä sitä sitten tarvitse, ja niinpä ne lapset jäävät yhä enemmän sinne kotiin niitten tietokoneitten, iPadien ja kännyköitten kaveriksi ilman hyviä virikkeitä.

17.46 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Kuuntelin edustaja Elorannan hyvän puheen lopun tässä ja vähän myöskin aikaisemmin puheita. Kyllä minua häiritsee se, että tätä perheiden tilannetta ei oikein ajatella vähän pitemmän päälle. Me otamme joka vuosi siis 6 miljardia velkaa, joka vuosi syntyy 60 000 lasta, eli me voimme siis siihen äitiyspakkaukseen laittaa 100 000 euron velkakirjan joka vuosi. Tämä ei tunnu oppositiota häiritsevän lainkaan, tällä populistisella linjalla, ja minusta se vain ei ole vastuullista politiikkaa. Kyllä meidän täytyy ajatella, millaista velkataakkaa me Suomessa jälkipolville teemme, ja siksi puolustan näitä säästöjä, herra puhemies.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2015 vp

17.46 Eeva-Johanna Eloranta sd (vastauspuheenvuoro): Niin, on tietenkin selvää, ettei velkataakkaa pidä jättää, mutta on kuitenkin arvovalinta, mistä kohtaa sitä velkataakkaa lähdetään heikentämään. Täällä voidaan heitellä näitä autoveroja ja muita alennuksia, että siitäkkin olisi varmaan voinut tähän asiaan laittaa. Me viime lamasta olemme varmasti oppineet sen, että niitä seurauksia maksettiin vuosia ja vuosia sen jälkeen, niin että ei tehtäisi nyt samaa virhettä ihan joka kohdassa, mikä lapsia ja lapsiperheitä koskee, niin kuin tämä on yksi esimerkki. Jos jätettäisiin vaikka tämä asia rauhaan.

17.47 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin, tätä autoveroaan jaetaan joka paikkaan, mutta todellisuudessa se alenee 50 miljoonaa euroa, ja sitten tämä käyttömaksu kiristyy 100 miljoonaa, eli siinä ei tapahdu mitään veronalennusta tässä kahdessa vuodessa. Sitä veronkevennysvaraa on kyllä populistin helppo jakaa, mutta pitää olla sillä tavalla kuitenkin rehellinen näissä luvuissa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä viimeinen vastauspuheenvuoro tähän keskusteluun.

17.47 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin, se on aina viime kädessä kuitenkin arvokysymys, millä tavalla rakennetaan tuota budjettia, ja kristillisdemokraatit ovat tukeneet sitä linjaa hallituksessa, että esimerkiksi yrittäjyyteen panostetaan ja työn ja yrittämisen edellytyksiä parannetaan, tehdään isoja rakenteellisia uudistuksia ja pyritään siihen, että Suomen kansantalous saadaan nousuun.

Mutta esimerkiksi meidän vaihtoehtobudjetissamme olemme tehneet noin 600 miljoonan edestä erilaisia ratkaisuja kuin hallitus ja niillä ratkaisuilla olemme pystyneet nimenomaan kaikkein heikoimmassa asemassa olevien pienituloisten elämää helpottamaan ja myöskin sitten esimerkiksi näihin lapsiryhmien suuruuteen vaikuttamaan päiväkodeissa. Ja meille on tärkeää, että ei leikata siitä, mikä on se todellinen Suomen tulevaisuus, eli meidän lapsista ja nuorista, pidetään siitä huolta. (Peter Östmanin välihuuto) Ja minun mielestäni... — Niin, tuossa edustaja Östman takaa vielä kuiskaa, että meillä on vielä se tulopuolikin kunnossa, elikkä se on tasapainotettu vaihtoehtobudjetti, ja siinä mielessä meidän tärkein, voisi sanoa, tase-erä Suomessa on meidän lapset ja nuoret.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja listaan.

17.49 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta perittävien maksujen enimmäismäärän korotuksesta on valitettavasti yksi potentiaalinen heikennys pienituloisten asemaan. Aamu- ja iltapäivätoiminta on yksi varhaisen puuttumisen ja ennaltaehkäisyn keinoista, joilla lasten välisiä taustaeroja voidaan tasata ja mahdollisiin ongelmiin ajoissa puuttua. Usein huono-osaisuus kasautuu ja erityisesti vähävaraisissa perheissä tarve aamu- ja iltapäivätoiminnalle on suuri. Tämä siksikin, ettei perheellä välttämättä ole varaa harrastuksiin, ne ovat usein aika kalliita.

Riskinä on, ettei pienituloisimmilla perheillä ole enää varaa laittaa lapsiaan aamu- ja iltapäivätoimintaan. Silloin puhutaan erityisesti pienistä koululaisista, 6-, 7- ja 8-vuotiaista, sillä hallituksen esitys tuplaa maksujen suuruuden. Se on merkittävä muutos pienituloisille. Lasten mahdollisuus osallistua syrjäytymistä ehkäisevään, koulua tukevaan ja yhteisöl-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2015 vp

lisyyttä lisäävään toimintaan voi siis jäädä riippuvaiseksi vanhempien tuloista. On siis erittäin hyvä, että hallituksen esityksessä lukee, että samalla tiukennetaan velvollisuutta jättää maksu perimättä tai alentaa sitä, jotta perheen pienituloisuus ei muodostuisi esteeksi lapsen osallistumiselle aamu- ja iltapäivätoimintaan. Tästä on pidettävä tiukasti kiinni.

Arvoisa puhemies! Kun nyt keskustelemme koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta perittävien maksujen enimmäismäärien korottamisesta, on hyvä kyllä huomioida, että aamu- ja iltapäivätoimintaa ei edelleenkään ole kaikissa Suomen kunnissa kaikkien koululaisten saatavilla ollenkaan. Ja kun muistetaan äsken lähetekeskustelussa käsitelty päivähoito-oikeuden rajausesitys, niin, mikäli se toteutuu, tuleeko käymään niin, että pienillä paikkakunnilla aamu- ja iltapäivätoiminnan hyvänä niin sanottuna korvikkeena käytetty eskarilaisen tai ekaluokkalaisen osapäiväinen, turvallinen paikka ennen koulupäivän alkua ja sen jälkeen perhepäivähoidossa ei enää olisi mahdollinen, kun ryhmäkoot perhepäivähoidossakin kasvavat mahdollisesti jo muutoinkin liikaa? Ei kaikkialla Suomessa, kaikkien lasten saatavilla ole mitään koulupäivän jälkeistä kerhotoimintaa. Tämäkin asia tulisi saattaa kuntoon ja huolehtia perhepäivähoitopaikkojen osa-aikaisesta saatavuudesta myös pienten koululaisten aamuiseen ja iltapäiväiseen tarpeeseen.

17.52 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! Hallitus on päättänyt korottaa aamu- ja iltapäivätoiminnan asiakasmaksuja, jopa kaksinkertaistaa. Tässä tilanteessa, jossa lapsiperheillä on tiukkaa ja lapsiperheiden vähävaraisuus on lisääntynyt, esitys on todella harkitsematon.

Iltapäivätoiminta tukee pienten koululaisten selviytymistä ja turvallisuutta arjessa. Se auttaa myös niitä lapsia, joilla ei ole varaa harrastuksiin. Jokaisella lapsella tulisi olla mahdollisuus harrastaa, ja varsinkin pienten lasten kannalta on mukavaa, että he voivat touhuta ja leikkiä ja askarrella yhdessä muiden lasten ja turvallisten aikuisten kanssa. Pienten koululaisten koulupäivät ovat lyhyitä. Sen sijaan vanhemmat tekevät hyvinkin pitkää monituntista työpäivää.

Se, että tämä esitys nyt tuplaa maksujen suuruuden, on mielestäni liian suuri muutos, sillä vaikka on niin, että maksuja ei ole vähään aikaan korotettu, niin näin suuri hyppäys varsinkin pienituloisen kukkarossa on iso raha. Voi olla niin, että pienituloisilla perheillä ei ole varaa laittaa lasta jatkossa iltapäivätoimintaan.

Tämä iltapäivätoiminta on tärkeä myös varhaisen puuttumisen ja ennaltaehkäisyn kannalta. Hallituksen esitys on harkitsematon.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.